

Broadcast Journal

BCJ Vol. 1/59

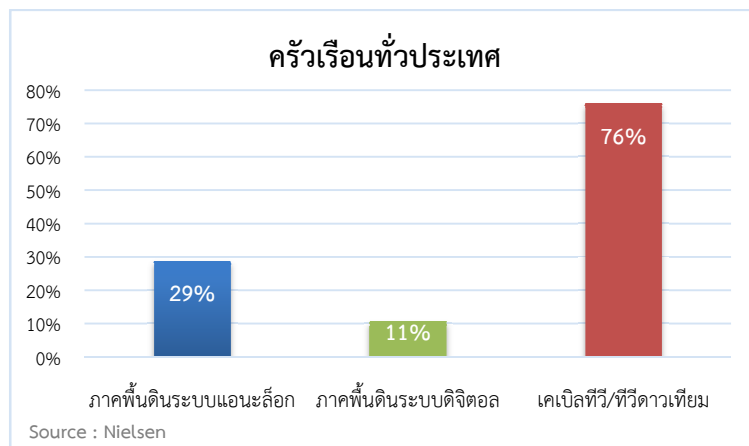
รายงานข้อมูลสภาพตลาด
กิจการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

เดือน มกราคม 2559

โดย สำนักนโยบายและวิชาการกระจายเสียงและโทรทัศน์ (วส.)

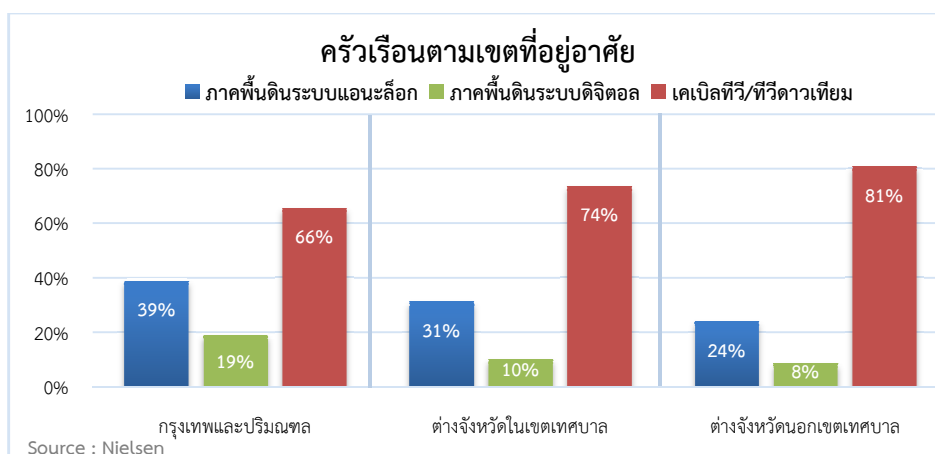
รายงานข้อมูลสภาพตลาดกิจการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล เดือนมกราคม 2559

1. สัดส่วนการเข้าถึงครัวเรือนตามช่องทางการรับชมโทรทัศน์ (Household Penetration)

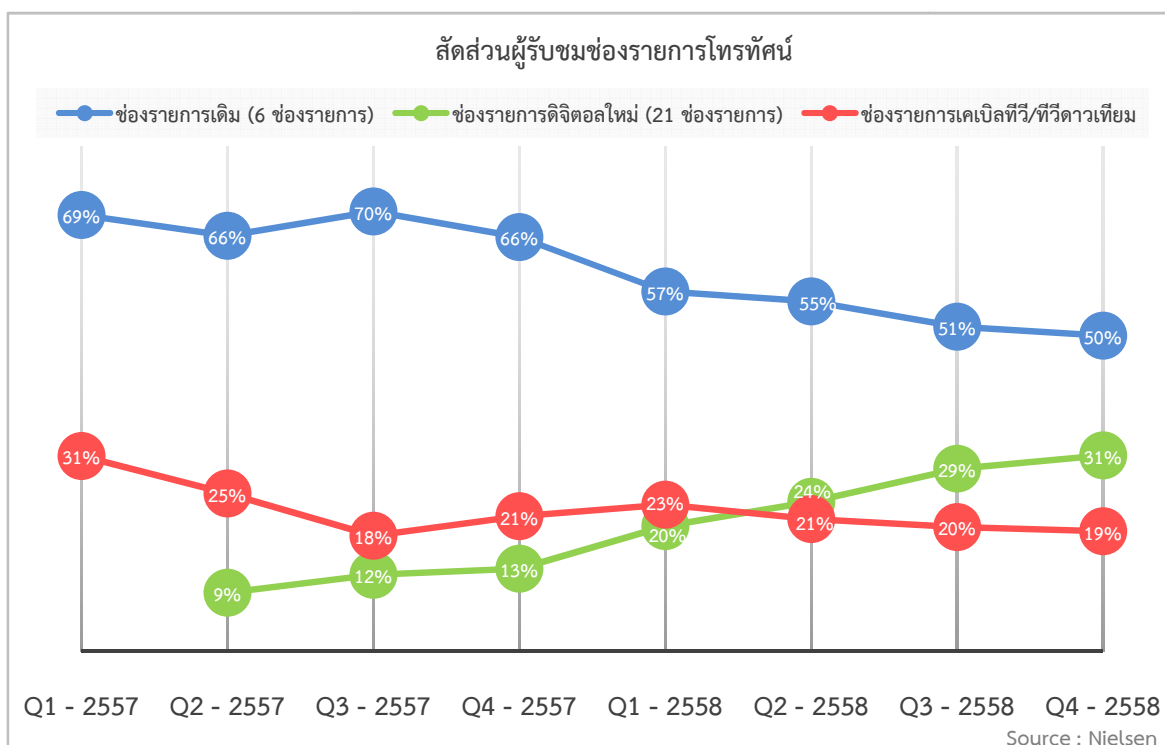
จากผลสำรวจของ Nielsen เกี่ยวกับช่องทางการรับชมโทรทัศน์ของครัวเรือนในประเทศไทย (การสำรวจในช่วงเดือนกันยายน 2557 – สิงหาคม 2558) พบว่า มีครัวเรือนที่รับชมโทรทัศน์ผ่านทางโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล คิดเป็นร้อยละ 11 ของครัวเรือนทั้งประเทศ โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบในแอนะล็อก ร้อยละ 29 และระบบเคเบิลทีวีหรือทีวีดาวเทียมมีจำนวนร้อยละ 76 ของครัวเรือนทั้งประเทศ ทั้งนี้ มีบางครัวเรือนที่พบการใช้ช่องทางมากกว่า 1 ช่องทางเพื่อรับชมรายการโทรทัศน์

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยจะพบว่า ครัวเรือนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีการขยายตัวของการใช้ช่องทางการรับชมด้วยโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลมากกว่าในต่างจังหวัด ด้วยสัดส่วนร้อยละ 19 ของครัวเรือนทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อีกทั้งยังพบว่ามี การรับชมผ่านโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกอยู่มากถึงร้อยละ 39 ทั้งนี้ ในส่วนของการติดตั้งเคเบิลทีวีหรือทีวีดาวเทียมนั้น พบว่าในต่างจังหวัดนอกเขตเทศบาลมีมากที่สุดอยู่ที่ร้อยละ 81 ของครัวเรือนทั้งหมดในเขตดังกล่าว รายละเอียดแสดงได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

2. สัดส่วนผู้ชมช่องรายการโทรทัศน์

จากสัดส่วนช่องทางที่ประชาชนใช้เพื่อการรับชมโทรทัศน์ที่พบว่า ในปัจจุบันครัวเรือนส่วนใหญ่ของประเทศยังคงมีการติดตั้งเคเบิลทีวีหรือทีวีดาวเทียมเพื่อรับชมรายการโทรทัศน์ แต่เมื่อพิจารณาการรับชมในตัวของรายการโทรทัศน์โดยเฉลี่ยในแต่ละนาทียของประชาชนแล้วกลับเห็นได้ว่า ช่องรายการส่วนใหญ่ที่ประชาชนรับชมนั้นเป็นช่องรายการโทรทัศน์ภาคพื้นดิน ทั้งช่องรายการเดิมและช่องรายการทีวีดิจิตอลใหม่ โดยตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มมีช่องรายการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลที่จำนวนเพิ่มมากขึ้น ก็ทำให้โทรทัศน์ภาคพื้นดินมีแนวโน้มของสัดส่วนการรับชมเฉลี่ยต่อนาทียที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่ช่องรายการเคเบิลทีวีหรือทีวีดาวเทียมนั้นมีแนวโน้มลดลง จนในไตรมาสที่ 2 ของปี 2558 กลุ่มช่องดิจิตอลใหม่ก็ได้มีส่วนแบ่งผู้ชมชั้นนำช่องรายการเคเบิลทีวี/ทีวีดาวเทียมแล้ว นอกจากนี้ ในไตรมาสที่ 4 ของปี 2558 ที่ผ่านมา ส่วนแบ่งการรับชมช่องเคเบิลทีวี/ทีวีดาวเทียมนั้นลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 19 จากร้อยละ 31 ในไตรมาสที่ 1 ปี 2557 ก่อนเริ่มมีการออกอากาศดิจิตอลทีวี และช่องรายการโทรทัศน์ภาคพื้นดินรวมอยู่ที่ร้อยละ 81 จากร้อยละ 69 ซึ่งเป็นส่วนแบ่งผู้ชมที่เติบโตขึ้นจากการมีช่องรายการใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้สามารถแสดงส่วนแบ่งผู้ชมเฉลี่ยต่อนาทียสำหรับช่องรายการโทรทัศน์ทั้ง 3 กลุ่มดังกล่าวเป็นรายไตรมาสได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

3. การเปลี่ยนแปลงของการรับชมช่องรายการโทรทัศน์ของประชาชน ภายหลังบังคับใช้ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดลำดับบริการโทรทัศน์

ในปัจจุบันมีช่องรายการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล หรือช่องรายการโทรทัศน์ที่ให้บริการเป็นการทั่วไปจำนวนทั้งหมด 28 ช่องรายการ และยังคงมีช่องรายการประเภทบริการสาธารณะที่สามารถเกิดขึ้นได้อีก 8 ช่องรายการในอนาคต รวมเป็นจำนวนสำหรับช่องรายการประเภทบริการสาธารณะ และธุรกิจระดับชาติ ทั้งหมด 36 ช่องรายการ โดยประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดลำดับบริการโทรทัศน์ หรือหลักเกณฑ์การเรียงช่อง ถูกกำหนดขึ้นเพื่อทำให้การเรียงลำดับหมายเลขช่องตรงกันในทุกช่องทางการรับชมทั้ง 36 ช่องรายการ ตั้งแต่หมายเลข 1 – 36 ไม่ว่าจะผ่านทางโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล เคเบิลทีวี หรือทีวีดาวเทียม เป็นต้น ทั้งนี้ ก็เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศกว่าร้อยละ 70 ของครัวเรือนที่ใช้เคเบิลทีวี/ทีวีดาวเทียมในการรับชมโทรทัศน์ ตลอดจนให้ประชาชนได้รับบริการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพ เป็นธรรม อีกทั้งโดยส่วนมากยังเป็นการใช้ช่องทางดังกล่าวเพื่อเข้าถึงช่องรายการโทรทัศน์ที่ให้บริการเป็นการทั่วไป (ช่องทีวีดิจิทัล) ทั้งนี้ ประกาศ กสทช. ดังกล่าว ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2558 ส่งผลให้การจัดเรียงลำดับหมายเลขช่องตามประกาศ กสทช. ดังกล่าวต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 2 ธันวาคม 2558

เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนในการรับชมช่องรายการดิจิทัลทีวีในเดือนธันวาคมภายหลังจากที่ต้องมีการดำเนินการจัดเรียงลำดับหมายเลขช่องตามประกาศ กสทช. ดังกล่าว พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนการรับชม¹ จากเดือนก่อนหน้า ดังนี้

ช่องรายการ	พฤศจิกายน	ธันวาคม
1 CH5	0.87%	↑ 0.95%
2 NBT	0.48%	↑ 0.61%
3 THAI PBS	1.41%	↑ 1.63%
13 CH3 FAMILY	1.39%	↑ 1.77%
14 MCOT KIDS & FAMILY	0.44%	↓ 0.39%
15 MVTV FAMILY	0.00%	0.00%
16 TNN24	0.69%	↓ 0.68%
17 THAI TV	0.00%	0.00%
18 NEW TV	0.74%	↑ 0.80%
19 SPRINGNEWS	0.61%	↑ 0.67%
20 BRIGHT TV	0.28%	↑ 0.34%
21 VOICE TV	0.24%	↑ 0.30%
22 NATION TV	0.70%	↑ 0.77%

¹ การรับชมโดยเฉลี่ยต่อวันที่ โดยเป็นการเก็บข้อมูลจากผู้ที่เข้าชมช่องรายการนั้นๆ เป็นเวลาตั้งแต่ 15 วินาที ขึ้นไป

ช่องรายการ	พฤศจิกายน	ธันวาคม
23 WORKPOINT TV	8.82%	↓ 7.91%
24 TRUE4U	1.85%	↓ 1.79%
25 GMM25	0.83%	↑ 1.03%
26 NOW TV	0.57%	↑ 0.82%
27 CH8	6.39%	↓ 6.02%
28 3SD	2.59%	↑ 2.96%
29 MONO 29	4.60%	↑ 5.01%
30 MCOT	2.37%	↑ 2.46%
31 ONE	3.10%	↑ 3.31%
32 THAIRATH TV	2.21%	↓ 1.61%
33 CH3	25.66%	↓ 25.18%
34 AMARIN TV	1.01%	↓ 0.97%
35 CH7	31.15%	↓ 30.93%
36 PPTV HD	0.97%	↑ 1.08%

(ที่มา : Nielsen)

จากความเคลื่อนไหวของสัดส่วนผู้ชมในเดือนธันวาคมเปรียบเทียบกับเดือนพฤศจิกายน 2558 พบว่า ส่วนแบ่งการรับชมช่องรายการต่างๆ ตามหมายเลขช่องที่ถูกจัดเรียงใหม่ให้ตรงกันในทุกช่องทางการรับชมนั้น มีการเปลี่ยนแปลงเป็นจำนวนตัวเลขที่ไม่มากนัก

อย่างไรก็ดี ที่สังเกตเห็นได้เป็นอันดับแรก คือ ช่องหมายเลขลำดับต้นๆ ได้แก่ ช่องหมายเลข 1 ถึง 3 นั้น มีส่วนแบ่งผู้ชมเพิ่มขึ้นทุกช่องรายการ อีกทั้งพบว่า ในหมวดหมู่ช่องรายการข่าวสารและสาระ โดยส่วนใหญ่ไม่ได้รับผลกระทบที่ทำให้ผู้ชมหายไป ซึ่งคาดว่ามีสาเหตุจากการที่ช่องรายการกลุ่มนี้ เป็นกลุ่มที่ผู้ชมสามารถจดจำชื่อช่องและเลขช่องที่ตนรับชมอยู่เป็นประจำได้อยู่แล้ว การเรียงเลขช่องใหม่จึงไม่เป็นปัญหาสำหรับผู้ชมช่องรายการกลุ่มนี้ อีกทั้งยังได้กลุ่มผู้ชมกลุ่มใหม่ๆ เพิ่มขึ้นอีก โดยอาจเป็นกลุ่มผู้ชมที่บังเอิญกดเลื่อนเปลี่ยนช่องมาเจอ นอกจากนี้ ในส่วนของกลุ่มช่องรายการที่ผู้ประกอบการเคเบิลทีวีหรือทีวีดาวเทียมนิยมนำไปจัดเรียงไว้เพื่อให้บริการในอันดับต้นๆ หรือช่องรายการที่มีการประกอบกิจการเพื่อให้บริการเคเบิลทีวี/ทีวีดาวเทียมเป็นของตนเอง จะเห็นได้ว่ามีส่วนแบ่งผู้ชมที่ลดลง อาทิ ช่องรายการในเครือของ True Visions ได้แก่ ช่อง TNN24 และ True4U หรือช่องที่มีชื่อช่องไม่ตรงกับหมายเลขช่องตามลำดับของช่องรายการทีวีดิจิตอล เช่น ช่อง 8 ของ RS รวมไปถึง ช่อง Workpoint TV ที่เคยอยู่ในหมายเลข 1 ของผู้ให้บริการเคเบิลทีวี/ทีวีดาวเทียม

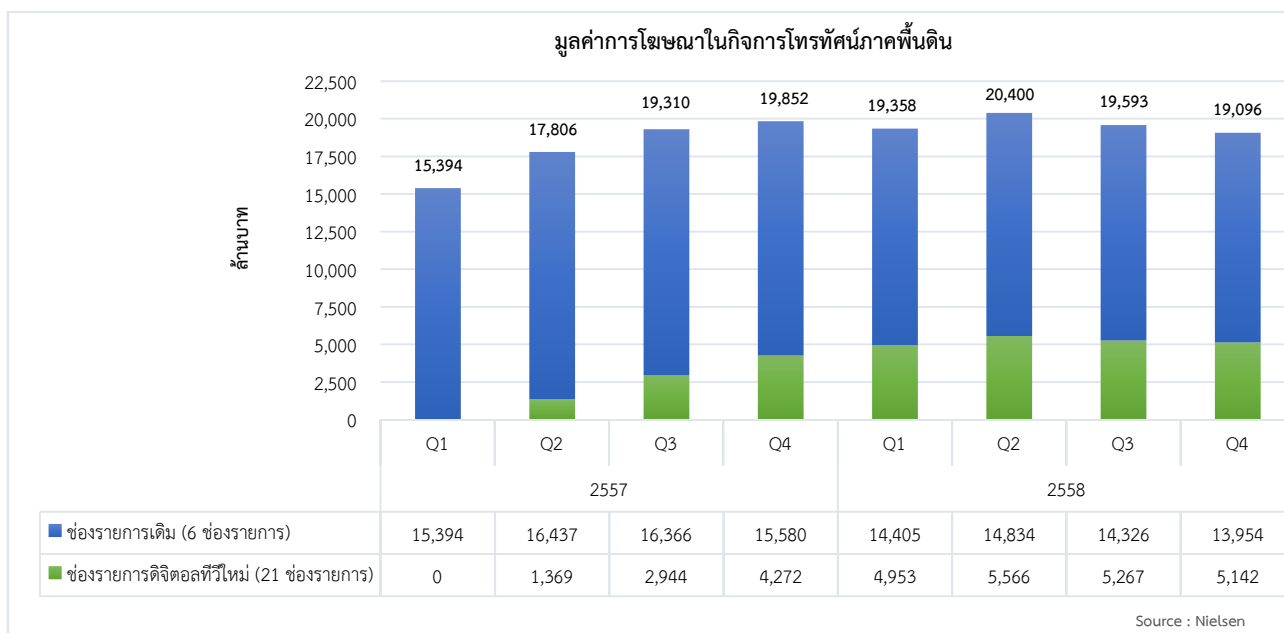
นอกจากนี้ยังพบสัดส่วนผู้ชมที่ลดลงในช่องรายการเดิมที่มีค่าความนิยมสูง ได้แก่ ช่อง 3 และช่อง 7 ซึ่งอาจเนื่องมาจากประชาชนบางกลุ่มยังคุ้นชินกับหมายเลขเดิมที่เคยอยู่ และเลขเดิมในระบบเคเบิลทีวีหรือทีวีดาวเทียมนั้นอยู่ไกลจากเลขใหม่ ทำให้ยังหาช่องรายการไม่เจอในช่วงแรกๆ จึงส่งผลให้ส่วนแบ่งผู้ชมลดลงเล็กน้อยในเดือนธันวาคมที่ผ่านมา

ทั้งนี้ สำหรับช่องรายการที่ได้รับความนิยมสูง แต่มีส่วนแบ่งผู้ชมที่ลดลงนั้น คาดว่าจะมีผลเพียงในระยะแรกเท่านั้น เนื่องมาจากประชาชนบางกลุ่มที่ยังคงเคยชินกับหมายเลขเดิมตามการรับชมจากผู้ให้บริการเคเบิลทีวี/ทีวีดาวเทียม จึงทำให้ยังไม่สามารถปรับตัวกลับไปยังหมายเลขช่องที่ถูกจัดเรียงแบบใหม่ได้ทันนักในช่วงแรก ทั้งนี้ หากเป็นช่องรายการที่ติดตามรับชมเป็นประจำแล้ว ผู้ชมก็จะสามารถปรับตัวให้จดจำ และเลือกช่องรายการที่ตนนิยมรับชมอย่างแม่นยำได้ต่อไป นอกจากนี้ การที่ช่องรายการถูกจัดเรียงใหม่เป็น 1 - 36 หมายเลขเดียวกันในทุกช่องทางการรับชมนี้ จะช่วยเปิดโอกาสให้ประชาชนที่รับชมรายการโทรทัศน์ผ่านระบบเคเบิลทีวีหรือทีวีดาวเทียมได้มีโอกาสเปิดรับช่องรายการใหม่ๆ ที่สามารถเปิดรับชมได้ไม่ยากจากหมายเลขช่องลำดับ 1 -36 อีกทั้งยังง่ายต่อการจดจำ ลดความสับสนในหมายเลขช่องของช่องรายการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลที่กำลังได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ ในปัจจุบัน ประกอบกับการมีรูปแบบหรือเนื้อหารายการทั้งสาระและบันเทิงที่น่าสนใจมากขึ้น

ทั้งนี้ จากตัวเลขส่วนแบ่งผู้ชมของแต่ละช่องรายการที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปนั้น เป็นเพียงทิศทางที่เป็นไปได้ว่าอาจเกิดขึ้นจากการจัดเรียงหมายเลขช่องใหม่ ซึ่งอาจเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่เข้ามาประกอบทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากยังมีสาเหตุอื่นที่มีผลทำให้ผู้ชมมีพฤติกรรมการรับชมที่เปลี่ยนไปได้อีก เช่น อาจเพิ่มขึ้นจากการมีรายการที่น่าสนใจเพิ่มเข้ามาในเดือนนั้น หรือลดลงจากการไม่มีรายการที่เป็นที่นิยมที่เคยออกอากาศในเดือนก่อนหน้า เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม หลังจากการมีหลักเกณฑ์การจัดลำดับบริการโทรทัศน์สำหรับช่องรายการดิจิทัลทีวี ทำให้เห็นถึงการปรับตัวของผู้ให้บริการช่องรายการดิจิทัลทีวีในการประชาสัมพันธ์เลขช่องที่ชัดเจนขึ้น และเกิดแนวโน้มของการเพิ่มเลขช่องเข้าไปในชื่อช่องรายการ เช่น ช่อง GMM Channel ที่เปลี่ยนชื่อช่องรายการเป็น GMM25 หรือแม้แต่การเติมหมายเลขช่องไว้กับโลโก้ช่องรายการบนหน้าจอโทรทัศน์ขณะที่มีการออกอากาศของรายการต่างๆ แทบจะทุกช่องรายการ อาทิ ช่อง 3Family 13 ช่อง New TV 18 ช่อง Bright TV 20 ช่อง Voice TV 21 ช่อง Nation 22 ช่อง Workpoint 23 ช่อง 3SD 28 ช่อง MCOT HD 30 ช่อง One 31 ช่องไทยรัฐทีวี 32 ช่อง 3HD 33 ช่อง Amarin 34 และ ช่อง PPTV HD 36 เป็นต้น เนื่องจากเชื่อว่าจะช่วยทำให้ประชาชนสามารถจดจำช่องและหมายเลขช่องได้อย่างแม่นยำ และสามารถเพิ่มค่าความนิยมให้แก่ช่องรายการได้มากยิ่งขึ้นต่อไป

4. มูลค่าการโฆษณาในกิจการโทรทัศน์ภาคพื้นดินปี 2558

ในไตรมาสที่ 4 ปี 2558 ที่ผ่านมา พบว่า มูลค่าการโฆษณาในโทรทัศน์ช่องดิจิทัลใหม่ มีการเติบโตจากไตรมาสที่ 4 ของปีก่อนหน้าเป็นมูลค่า 870 ล้านบาท โดยคิดเป็นการเติบโตร้อยละ 20.37

อย่างไรก็ตาม พบว่ามูลค่าการโฆษณาของช่องรายการเดิมนั้นลดลง ซึ่งเกิดจากการลดลงของมูลค่าการโฆษณาของสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เป็นหลัก ทำให้ภาพรวมของมูลค่าการโฆษณาในโทรทัศน์ช่องเดิมในไตรมาสที่ 4 ปี 2558 ลดลงจากไตรมาสที่ 4 ปี 2557 เป็นจำนวน 1,626 ล้านบาท หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 10.44 จึงส่งผลให้ภาพรวมในปี 2558 นั้น มีมูลค่าการโฆษณาในกิจการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในไตรมาสที่ 4 อยู่ที่ 19,096 ล้านบาท ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปีก่อนหน้าเท่ากับ 756 ล้านบาท หรือคิดเป็นการลดลงร้อยละ 3.81 ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากการลดลงของการลงโฆษณาในช่องรายการเดิม รวมไปถึงสภาพเศรษฐกิจที่ยังไม่สู้ดีนักของประเทศ

	ไตรมาสที่ 4 ปี 2557	ไตรมาสที่ 4 ปี 2558	เพิ่มขึ้น/ลดลง	% growth
ช่องรายการเดิม (6 ช่องรายการ)	15,580	13,954	-1,626	-10.44%
ช่องรายการดิจิทัลทีวีใหม่ (21 ช่องรายการ)	4,272	5,142	870	20.37%
รวม	19,852	19,096	-756	-3.81%

(หน่วย : ล้านบาท)

ที่มา: Nielsen